

DER ER TO SELVSKABTE TRUSLER FOR VORES ARTS OVERLEVELSE.

DEN ENE ER EN ATOMKRIG

DEN ANDEN ER ØDELÆGGELSEN AF NATUREN OG MILJØET RUNDT OM OS - ISÆR KLIMA OG BIODIVERSITET

Jeg vil først sige noget om atomvåben og konsekvenserne af at bruge dem. Dernæst vil jeg sige noget om sammenhænge mellem militær, krig og ødelæggelserne af miljø og klima.

Atomkrigen vil gøre det af med os meget hurtigt. Der er i dag 13.000 atomvåben, hvoraf måske 2.000 er i højt beredskab, så de i løbet af få minutter kan affyres.

Selv en '[regional' atomkrig mellem Pakistan og Indien](#)ⁱ med 100 bomber på størrelse med Hiroshima-bomben, ville slå millioner ihjel på grund af bombernes enorme destruktive kraft og medføre, at storbyer i de to lande vil bryde i brand og røgpartikler fra brandene vil blive ført højt op i stratosfæren, hvor de ikke regner ud, og sollyset vil blive blokeret så meget, at en global hungersnød ville ramme måske to milliarder mennesker, der ville dø i løbet af et år eller to.

Hvis [Rusland og NATO-landene med atomvåben](#)ⁱⁱ gik i krig mod hinanden ville civilisationen, som vi kender den, blive afsluttet, og der vil komme et fald i de globale temperaturer på op til 10 gr. C, koldere end under den sidste istid. Atomvinter.

Når Rusland angriber Ukraine og når Putin, Lavrov og flere andre taler åbent om risikoen for en atomkrig, ja faktisk truer med det, så overtræder de international lov nemlig selve [FN-pagten](#)s artikel 1ⁱⁱⁱ, foruden FN's nyligt vedtagne [traktat om forbud mod atomvåben](#)^{iv}.

Efter mødet i tirsdags (26. april) på Ramstein-basen med forsvarsministre fra 40 lande (ikke NATO! nej-nej) står det klart, at USA tager styringen - åbent. Og der er nu for alvor tale om en [stedfortræderkrig](#)^v.

Det har stået klart, at Putins tidlige trussel om brug af atomvåben har holdt NATO tilbage fra at blande sig for direkte og for meget i krigen - f.eks. med fly.

Men nu har ukrainerne tilsyneladende gjort så meget modstand, at USA kan træde ud af skyggen og vedkende sig den rolle, landet har spillet - siden 2014.

Forsvarsminister Bødskov, der deltog i Ramstein-mødet blev [interviewet i TV-avisen](#)^{vi} og blev her spurgt, om han da ikke var bange for at steppe op på den måde. Nej, svarede ministeren, tværtimod, Putin skal ikke ødelægge vores solidaritet og udfordre det Europa, vi havde før 24. februar. Han skal ikke have lov til at sætte dagsordenen. Og så gentog ministeren faktisk, at Ukraine skulle have lov til selv at vælge om landet vil være medlem i NATO - selv om de fleste ædruelige iagttagere mener, at fremtiden for Ukraine må være en neutral, østrigsk-lignende status.

En gang til blev han spurgt: "Du frygter ikke, at russerne pludselig kan begynde at bruge atomvåben?" "Nej, det gør jeg ikke."

Se, Bødskovs udtalelser gør MIG bange.

Det er som om, han ikke aner, hvad en atomkrig måtte indebære. Men det er kun spekulationer.

Jeg kommer uvægerligt til at mindes en leder i Aalborg Stiftstidende under Cuba-krisen, som havde overskriften **Hellere død end rød**. Det skræmte den 15-årige mig: at en gammel chefredaktør med ternet vest og bowlerhat ville være modig på hele verdens vegne - og derfor på mine vegne, var mere end skræmmende.

Og at være med til at **normalisere og bagatellisere faren** for en atomkrig, som Bødskov efter min mening gør, det er meget uklogt.

I går (27. april) var udenrigsminister Jeppe Kofod gæst hos Lippert på TV2News, og han virkede på samme måde påfaldende upåvirket af risikoen for en direkte konfrontation med Rusland.

Det er efter min mening farligt at have konfliktanfabetere til at stå i spidsen for landets forsvars- og udenrigspolitik i en højspændt situation som den, vi oplever nu. Det minder om Breughels maleri med den blinde, der leder de blinde.

De lander alle i grøften.

Atomvåben er **de værste masseødelæggelsesvåben** og er nu forbudt ligesom kemiske og biologiske våben, landminer og klyngebomber. 122 lande stemte for traktaten i FN's generalforsamling i 2017. [USA lagde pres](#)^{vii} på alle NATO-lande for ikke at stemme for - og det lykkedes. Så **Danmark er ikke part** i traktaten, sammen med de 9 atommagter.

Men i 2020 havde 50 lande ratificeret den, hvorefter den trådte i kraft i januar 2021.

I netværket [Forbyd atomvåben - ICAN i Danmark](#)^{viii} arbejder vi for at oplyse om atomvåbens farlighed og for, at Danmark tilslutter sig Forbudstraktaten. Indtil videre uden held. Men vi har dog formået at få [Folketinget til at diskutere atomvåben for første gang i 19 år og diskutere traktaten](#)^{ix}, ligesom udenrigsministeren har været i [samråd om spørgsmålet](#)^x.

Vi vil i løbet af maj måned prøve at overbevise regeringen om i det mindste at deltage som observatører ved det første møde mellem traktatens deltagerlande i juni i Wien.

Klima og konflikt.

For 34 år siden afholdt meteorologernes verdensorganisation **WMO** en kongres, som beskæftigede sig med klimaforandringer.

[Kongressen konkluderede](#)^{xi} blandt andet:

Menneskeheden er i færd med at foretage et utilsigtet, ukontrolleret, globalt eksperiment, hvis yderste konsekvenser kun overgås af en verdensomspændende atomkrig

Forandringerne i atmosfæren som følge af forurening fra menneskelig aktivitet repræsenterer en stor trussel mod den internationale sikkerhed og har allerede skadelige konsekvenser mange steder på jorden

De bedste tilgængelige forudsigelser indikerer potentielt alvorlige økonomiske og sociale omvæltninger for nuværende og kommende generationer som vil forværre internationale spændinger og forøge risikoen for konflikter mellem lande og internt i lande

Det er tvingende nødvendigt at handle nu

- det var altså i 1988

Af de samlede CO₂-udledninger siden 1750 - den industrielle revolutions begyndelse - er over halvdelen udledt siden 1988.

IPCC's første vurderingsrapport **forudsagde i 1990 ganske nøjagtigt**^{xii} den opvarmning, der ville følge, hvis verden fortsatte med udledningerne som hidtil.

Verden har simpelthen svigtet at leve op til løftet i Klimakonventionen fra 1992 om at **undgå farlige menneskeskabte ændringer af klimasystemet.**

-

At klimaforandringer og miljømæssige forringelser også kan virke som **konfliktforstærkere** – og selv **forårsage** konflikter, især lokalt: Det anerkendes i dag af mange civilsamfundsorganisationer og forskere, i mange grene af FN-systemet inkl. Sikkerhedsrådet.

MEN den anden vej rundt **har militær en stor påvirkning af klima og miljø**, som ikke får samme opmærksomhed.

Udover **direkte CO2-udledninger**, der er forbundet med olieforbruget til jagerfly, tanks og flådefartøjer, så efterlader krige **materielle ødelæggelser**, - oveni død og lemlæstelser - med enorme **regninger til den ramte befolkning i form af genopbygning**, som både kunne gøres op i penge og CO2-udledninger.

Størstedelen af de **militære CO2-udledninger slipper udenom de løbende opgørelser til FN.**^{xiii} Det stammer helt tilbage fra forhandlingerne om Kyoto-Protokollen i 1997, hvor USA krævede en **undtagelse**^{xiv}, - protokollen blev efterfølgende så aldrig ratificeret i USA's Kongres.

Men **atmosfæren tæller alle udledninger**, uanset om de bliver indrapporteret eller ej.

Moderne krigsførelse udspringer af og er kun mulig med et højt forbrug af olie. Pentagon er verdens største forbruger af flydende brændstof og den enkeltstående **institution, der udleder mest CO2**^{xv} - mere end hele Danmark.

Og den amerikanske militærindustri udleder dobbelt så meget.

Der findes ikke opgørelser over udgiften til genopbygning af ødelagt infrastruktur, hospitaler, fabrikker, huse og bygninger og genanskaffelse af deres indhold.

Der findes **heller ikke opgørelser** over, hvor meget **energi** det vil kræve og hvor stor **klimapåvirkningen** vil være.

Krige er i sig selv ødelæggende for miljø og klima, og det globale **militærs og militærindustriens miljø- og klimaaftryk er grotesk stort**^{xvi}.

-

Vi har længe talt for, at **klima- og miljøbevægelserne går hånd i hånd med fredsbevægelserne** om at forbinde klimakravene med kravet om samtidig at reducere de militære udgifter og militærets bidrag til klima- og miljøødelæggelserne og i stedet bruge penge på at løse klodens problemer med os.

Verden bruger **14.000 mia. DKK på militær om året**^{xvii}.

USA tegner sig for næsten 40 % - mere end de næste otte lande tilsammen. Men USA har også indenlandske 5.000 baser og 800 baser i 80 lande.

Verden er overoprustet, Desværre ser vi nu en bred politisk opslutning til oprustning i Europa - i en situation, hvor **FN's verdensmål er underfinansierede**

Forestil jer, at vi brugte bare **halvdelen af de penge**, som bruges på militær, til at opfylde **FN's Verdensmål**.

-

Vi er sikker på, at en stærk - og hurtigtvirkende - **klimapolitik** og i det hele taget opfyldelse af FN's verdensmål, kan give **mere sikkerhed end oprustning**.

På baggrund af overvejelser som disse, siger vi: **klimapolitik er også sikkerhedspolitik**. Det er ikke kun et spørgsmål om at blive "uafhængige af russisk gas" som regeringen er så optaget af. Vi skal blive uafhængige af gas - også fra Danmark!

For sikkerhedspolitik er også klimapolitik. I den forstand, at hvis man fortsætter med militær oprustning, så forøger man den del af samfundets aktiviteter, som er så godt som umulige at opretholde uden olien.

Vi kan ikke komme ud af afhængigheden af olie uden at afmilitarisere og altså også afvikle militærindustrien.

Ligesom vi i klimaarbejdet møder organiseret modstand fra olie-, kul- og gaslobbyen, så er der på det militære område en enorm økonomisk magt bag de store våbenfirmaer, hvor de største bruger op til [13 mio. USD om året i USA^{xviii}](#) og [noget lignende i EU^{xix}](#).

Under den kolde krigs konfrontation mellem Øst og Vest var truslen om gensidig udslættelse en militær doktrin, der prægede begge sider - truslen skulle afholde modparten fra at indlede en krig.

Mutually Assured Destruction, forkortet **MAD** - og det var selvfølgelig, hvad det var og ER: vanvittigt, og grundlæggende amoralsk.

Så den eneste vej frem er at få disse våben afskaffet.

Og få doktrinen afløst af **gensidigt sikret overlevelse**.

Det er nødvendigt både for at imødegå truslen om atomkrig og for at undgå klimakatastrofens langsomme kogning af planeten og dens levende kriblekrable, inklusive frøer og mennesker.

Jorden er rund, fælles og udelelig - og det er på høje tid, at vi begynder at leve efter den indsigt.

-

Når man står overfor så store problemer er det bedste middel at **gøre noget aktivt**, at gå imod strømmen, det ved vi alle.

Så på spørgsmålet om **krig og fred**:

Kræv af regeringen, at den tager angrebet ud af forsvaret ved at udvikle en fredsaktivistisk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

- at den fremmer forskning og uddannelse i fredsarbejde og international konfliktløsning - så Danmark igen kan deltage aktivt i FN's nedrustningsarbejde.

- og at den aftalte oprustning op til 2 % af BNP til militær må tages af bordet igen -

- **og** at den tilslutter Danmark til FN's Forbudstraktat.

Med hensyn **til klimaet** vil jeg nøjes med ganske kort at pege på de store gevinster, der ligger i regenerativt land-brug, jord-brug.

Prøv at lytte til australieren **Walter Jehne**, en klog mikrobiolog, der har en overraskende opmuntrende fortælling om, hvad det kan betyde at genskabe den sunde jords svampeagtige karakter, [the soil carbon sponge](#) - det kan køle Jorden ned og lagre enorme mængder af kulstof, så alle fantasier om mekanisk at trække CO2 ud af luften eller ud af røggassen fra kraftværker kan pakke sammen.

Hvis I har lyst til at få et **håb**, så vil jeg anbefale ham Jehne - I finder ham på youtube! [Jeg kan sende et link.](#)^{xx}

Tak for ordet - tak for i dag.

Do not go gentle into that good night
Old age should burn and rave at the close of day
Rage, rage against the dying of the light.

(se [resten af digtet her](#))

[INGER CHRISTENSEN: BRINTBOMBEN FINDES](#)

Palle Bendsen, [NOAH](#); tlf. 30 13 76 95; palle@noah.dk

[Forbyd atomvåben – ICAN i Danmark](#)

[ICAN – The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons](#)

APPENDIX:

LINKS OM UKRAINE – historien i 2014 i DemocracyNow.org

Debate: Is Ukraine's Opposition a Democratic Movement or a Force of Right-Wing Extremism? 30. jan. 2014 <https://www.youtube.com/watch?v=hP2tCTBLbnI>

Coup or Revolution? Ukraine Seeks Arrest of Ousted President Following Deadly Street Protests 24. feb. 2014 1 <https://www.youtube.com/watch?v=okQnKQF3FqI>
2 <https://www.youtube.com/watch?v=PzUzCpDTHBc>

"We Are Not Beginning a New Cold War, We Are Well Into It": Stephen Cohen on Russia-Ukraine Crisis 17. apr. 2014 <https://www.youtube.com/watch?v=ad5Fy3RNkY0>

- i <https://www.aaas.org/news/india-pakistan-nuclear-war-would-have-dire-impact-global-climate>
- ii <https://eos.org/articles/nuclear-winter-may-bring-a-decade-of-destruction>
- iii <https://unric.org/da/fn-pagten/>
- iv <http://www.atomvaabenforbud.nu/traktaten> (original engelsk version og oversættelse)
- v <https://www.altinget.dk/artikel/tidligere-putin-raadgiver-denne-krig-er-en-stedfortraederkrig-om-fremtidens-verdensorden-og-rusland-har-ikke-raad-til-at-tabe>
- vi https://www.dr.dk/drtv/episode/tv-avisen_-fn_chef-besoeger-putin_312266
- vii <https://natowatch.org/newsbriefs/2020/nato-reaffirms-opposition-nuclear-ban-treaty>
- viii <http://www.atomvaabenforbud.nu/>
- ix <https://www.ft.dk/aktuelt/webtv/video/20201/salen/53.aspx?from=20-01-2021&to=25-01-2021&selectedMeetingType=Salen&committee=&as=1#player> 3. pkt. på dagsordenen, Gå til klokkeslæt 4:45:30
- x <https://www.ft.dk/udvalg/udvalgene/URU/kalender/55643/samraad.htm>
- xi <https://cmosarchives.ca/History/ChangingAtmosphere1988e.pdf>
- Xii ... a likely increase in global-mean temperature of about 1°C above the present value by 2025 and 3°C before the end of the next century.
- xiii <https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/11/worlds-militaries-avoiding-scrutiny-over-emissions>
- xiv <https://www.ipsnews.net/1998/05/climate-us-exempts-military-from-kyoto-treaty/>
- xv <https://watson.brown.edu/costsofwar/files/cow/imce/papers/2019/Pentagon%20Fuel%20Use,%20Climate%20Change%20and%20the%20Costs%20of%20War%20Final.pdf>
- xvi <https://priceofoil.org/2008/03/01/a-climate-of-war/>
- xvii <https://www.sipri.org/media/press-release/2022/world-military-expenditure-passes-2-trillion-first-time>
- xviii <https://www.opensecrets.org/news/reports/capitalizing-on-conflict/defense-contractors>
- xix <https://corporateeurope.org/en/power-lobbies/2017/12/arms-industry-lobbying-and-militarisation-eu#Infographic>

XX [Walter Jehne: Cooling The Climate Mess With Soil And Water](#)

[Walter Jehne: Climate Solutions for a Blue Planet](#)